Rapport evaluatie regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht

9 november 2020
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Belangrijke opmerking

Deze rapportage (het "Rapport") is opgesteld namens het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat ("EZK") door KPMG Advisory N.V. ("KPMG") in verband met 'Evaluatie van de regeling 'Gebiedsaanwijzing aansluitplicht'.

De opdrachtbevestiging tussen EZK en KPMG gedateerd 25 augustus 2020 en alle daarbij horende bijlagen bevatten specifieke afspraken omtrent de werkzaamheden die zijn uitgevoerd en (overeengekomen onderwerpen met betrekking tot) het Rapport dat is uitgebracht, alsmede wederzijdse verantwoordelijkheden, vrijwaringen en verplichtingen betreffende de opdracht en het Rapport. Het Rapport is niet opgesteld voor, en mag ook niet worden aangemerkt als zijnde geschikt voor, enig ander doeleinde. Dit Rapport is niet compleet zonder verwijzing naar, en mag uitsluitend worden gebruikt in combinatie met, de verstrekte of te verstrekken mondelinge toelichting door KPMG.

Dit Rapport is uitsluitend ten behoeve van en bestemd voor intern gebruik door EZK en mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van KPMG niet worden gebruikt voor enig ander doeleinde dan zoals overeengekomen tussen EZK en KPMG. Bij het opstellen van dit Rapport heeft KPMG vertrouwd op de juistheid en volledigheid van de informatie afkomstig uit openbare bronnen of van derden, informatie verstrekt door of namens EZK, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ("RVO"), Autoriteit Consument & Markt ("ACM"), Vereniging van Nederlandse Gemeenten ("VNG") en overige stakeholders en/of informatie welke anderszins door KPMG is beoordeeld, zonder dat deze onafhankelijk is geverifieerd. KPMG aanvaardt geen aansprakelijkheid voor dergelijke informatie en, voor zover betrekking hebbend op door EZK, RVO, ACM, VNG en/of door overige stakeholders verstrekte informatie, is (het management van) de respectievelijke entiteit hiervoor verantwoordelijk.

De door KPMG uitgevoerde werkzaamheden behelzen geen audit of review van de in het Rapport opgenomen financiële gegevens of enige andere verstrekte informatie. KPMG benadrukt dan ook dat zij geen opinie geeft, noch enigerlei vorm van zekerheid verstrekt ten aanzien van de informatie in dit Rapport.

KPMG zal niet betrokken zijn bij besluitvorming door EZK, RVO, ACM, VNG en/of haar management en zal op geen enkele wijze optreden namens (het management van) voorgenoemde partijen.

KPMG aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor onze werkzaamheden, voor het Rapport of voor oordelen, bevindingen, conclusies, aanbevelingen of opinies die wij gevormd hebben, anders dan jegens EZK. KPMG aanvaardt geen aansprakelijkheid jegens enige andere partij als gevolg van verstrekking van het Rapport aan een dergelijke partij.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Dit rapport bevat de toelichting bij de bevindingen van KPMG en de door KPMG uitgevoerde Toetsing

Doel rapportage

— De regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht ("de Regeling") zal op doelmatigheid en effectiviteit worden getoetst door EZK. EZK heeft voor de evaluatie een eigen toetsingskader opgesteld.

— KPMG is door EZK gevraagd om, op basis van het toetsingskader van EZK, een evaluatie uit te voeren waaruit moet blijken of de Regeling en de registratie in de praktijk de gewenste doeltreffendheid heeft.

— Deze opdracht heeft enkel betrekking op de toetsing van de Regeling. Dit betreft een evaluatie van de Regeling op zowel de inhoudelijke implicatie als de procesmatige procedure die gevolgd moet worden met betrekking tot de registratie.

— De rapportage heeft enkel als doel de Regeling met betrekking tot artikel 10 lid 7 sub a te evalueren. Het evalueren van de praktische implicatie van artikel 10 lid 7 sub b, waarbij in het geval van een aanwezig warmtenet bestaande bouw niet meer aangesloten mag worden aan het gasnetwerk, behoort niet tot de scope van het onderzoek van KPMG.

— Het, door EZK opgestelde, toetsingskader en de daarin genoemde onderzoeksvragen zijn als basis gebruikt voor onze uitgevoerde werkzaamheden.

Beperkingen

— Bij het lezen van dit rapport dient rekening gehouden te worden met een aantal beperkingen, zoals hieronder opgenomen:
  - KPMG heeft geen toetsing uitgevoerd op de technische uitwerkingen en ontwikkelingen die van toepassing zijn op of voortvloeien uit de Regeling;
  - KPMG heeft geen cijfermatig onderzoek uitgevoerd naar de aannames of een enigszins financiële of statistische uitwerking van de implicaties van de Regeling;
  - KPMG heeft geen inzicht in het volume van aanvragen welke bij gemeenten door concessiehouders is gedaan;
  - KPMG geeft geen juridisch advies en treedt niet op als fiscaal adviseur; en
  - KPMG heeft geen feitelijke toets uitgevoerd op de antwoorden die wij hebben ontvangen tijdens de interviews.

Leeswijzer

— In dit rapport is een nadere uitwerking opgenomen van de initiële bevindingen van KPMG, zoals gepresenteerd aan EZK op 5 oktober 2020, naar aanleiding van de evaluatie naar de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht.

— Dit rapport volgt en is gebaseerd op de opdrachtbevestiging d.d. 30 augustus 2020 en alle bijbehorende bijlagen.

— Deze rapportage omvat de conclusies van KPMG en mogelijke overwegingen voor EZK ter verbetering van proces tot vormgeving van de uitzonderingsregeling.

— In dit rapport is op pagina's 5 tot en met 7 een management samenvatting bijgevoegd welke de hoofdpunten van de gesprekken, de conclusies en aanbevelingen omvat. Een verdere uitwerking, de achtergrond en onderzoeksmethodologie is beschreven vanaf pagina 8.

— Als basis voor de bevindingen heeft KPMG de Regeling aan de hand van het toetsingskader beschouwd en interviews uitgevoerd met zowel een selectie van relevante gemeenten als overige stakeholders. De rapportage geeft een overzicht van de partijen die geïnterviewd zijn (pagina 13).

KPMG

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Management samenvatting

Management samenvatting
Introductie
Procesbeschrijving
Toetsing KPMG
Conclusie en aanbevelingen
Appendix

Management samenvatting (1/3)

Opdracht en aard onderzoek KPMG

— EZK heeft KPMG gevraagd de Regeling sinds de inwerkingtreding, 1 juli 2018, te evalueren. Ter toetsing van de regeling heeft KPMG gebruik gemaakt van het toetsingskader van EZK. Aan de hand hiervan heeft KPMG na een deskresearch gesprekken gevoerd met de RVO, de ACM, de VNG, 16 gemeenten en twee netbeheerders.

Onderzoeksvragen EZK

— **Hoofdvraag 1 sub a**: In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij het besluiten van gemeenten om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?

— **Hoofdvraag 1 sub b:** Maakt het daarbij uit of de vergunningsaanvraag van het bouwwerk voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden?

— **Hoofdvraag 1 sub c:** Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien? Ontbreken er redenen?

— **Hoofdvraag 2:** In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?

— **Hoofdvraag 3:** Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de Autoriteit Consument & Markt? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Management samenvatting (2/3)

Bevindingen KPMG

Onderzoeksvraag EZK	Bevindingen KPMG
Hoofdvraag 1 sub a: In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij het gemeentelijke besluit om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?	— KPMG stelt vast dat voor veel gemeenten de onderliggende wetgeving voornamelijk een instrument is dat aansluit bij hun al bestaande visie. Voor deze gemeenten speelt de Regeling een beperkte rol in de besluitvorming, gegeven dat een uitzondering voor hen al beleidsmatig onwenselijk is. — Bij gemeenten die nog geen strategie hadden ontwikkeld voor de energietransitie heeft de Regeling een belangrijke rol gespeeld om een bepaalde mate van coulance te faciliteren.
Hoofdvraag 1 sub b: Maakt het daarbij uit of de vergunningsaanvraag van het nieuwbouwwerk voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden?	— KPMG concludeert dat de overgangsregeling weinig invloed heeft gehad op het gemeentelijke besluit bij het maken van een uitzondering op de Regeling. — Gemeenten zijn wel strenger geweest in de beoordeling van uitzonderingsaanvragen naarmate de Regeling langer was ingevoerd.
Hoofdvraag 1 sub c: Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien?	— Door de brede formulering en de daarmee gepaard gaande interpretatievrijheid sluiten de uitzonderingsgronden aan bij de door gemeenten ervaren zwaarwegende redenen. — De ruime interpretatievrijheid, zoals geformuleerd in de Regeling, zorgt eveneens voor onduidelijkheid rond het gebruik van groen gas als uitzonderingsgrond.
Hoofdvraag 2: In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt?	— Gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt hebben over het algemeen een strenger beleid ontwikkeld met betrekking tot het aansluiten op het gasnet. — Voor deze gemeenten heeft de Regeling dan ook een beperkte factor gespeeld in de gemeentelijke besluitvorming.
Hoofdvraag 3: Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de Autoriteit Consument & Markt? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?	— Initieel bestond er onduidelijkheid over het registratie proces, echter deze is grotendeels verdwenen. — De registratie brengt weinig complexiteit met zich mee en is laagdrempelig voor gemeenten. — De registratie verloopt vrij rudimentair en kan niet geïntegreerd worden in systemen van gebruikers. Alhoewel hier een efficiëntieslag te behalen valt, lijkt deze niet opportuun gegeven de kosten die daarvoor gemaakt dienen te worden in relatie tot het afnemend aantal registraties. — Een ongeregistreerde uitzondering lijkt niet waarschijnlijk.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Management samenvatting (3/3)

Aanbevelingen KPMG

— Op basis van de uitgevoerde evaluatie en conclusies, uitgewerkt op de volgende pagina's, komt KPMG tot de volgende aanbevelingen:

1

Invulling uitzondering:
KPMG suggereert om een zichtbare verwijzing te maken naar het juiste loket of contact bij het RVO en ACM, zodat gemeenten vragen kunnen stellen omtrent het maken van een uitzondering voor nieuwbouw op het gasnet. Zowel op inhoudelijk als procesmatig vlak.

2

Landelijke visie groen gas:
EZK heeft in maart 2020 de Routekaart Groen Gas gepubliceerd. In het onderzoek van KPMG kwam naar voren dat het maken van een uitzondering voor groen gas, tot onduidelijkheid leidt bij gemeenten. KPMG suggereert om meer duidelijkheid te creëren rond het kunnen maken van een uitzondering indien de verwachting is dat groen gas op termijn geleverd wordt via de nieuwe gasaansluiting.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Introductie

Management samenvatting
Introductie
Procesbeschrijving
Toetsing KPMG
Conclusie en aanbevelingen
Appendix

EZK heeft een verzoek ingediend voor ondersteuning bij het evalueren van de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluiting

Achtergrond

- In de Gaswet zijn de wettelijke taken van netbeheerders bepaald. Onderdeel van de Gaswet is de gasaansluitplicht, beschreven in artikel 10 lid 6. Hierin staat dat regionale netbeheerders verplicht zijn om op verzoek gasaansluitingen te realiseren.
- De reeds ingezette energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzamere energiebronnen, waaronder ook het beperken van het gebruik van aardgas, heeft geresulteerd in een wijziging in de Gaswet en de Regeling. Zodoende is per 1 juli 2018 de gasaansluitplicht niet geldig voor nieuw te bouwen bouwwerken (hieronder vallen woningen en utiliteitsbouwwerken), tenzij het college van burgemeester en wethouders daar zwaarwegende redenen voor heeft (artikel 10 lid 7 sub a van de Gaswet). Oftewel, gemeenten hebben de bevoegdheid om af te wijken van deze regeling, mits hier zwaarwegende redenen voor zijn. De Regeling schrijft de volgende redenen voor welke aangedragen mogen worden in Artikel 1:
  - Wanneer het niet aansluiten op het gasnettransport op termijn een wezenlijk risico voor de realisatie op het aardgasvrij maken van een gebied. Een voorbeeld hierbij is het toestaan van een aardgasaansluiting in het geval er een warmtenet in ontwikkeling is, welke anders lastiger gerealiseerd kan worden;
  - Wanneer het niet aansluiten op het gasnettransport met zich mee brengt dat het bouwwerk niet meer voltooid kan worden (om technische of wettelijke redenen);
  - Wanneer het bouwwerk niet voltooid kan worden vanwege extreme kosten die gemaakt worden indien het bouwwerk niet aan te sluiten op het gasnettransportnet; en
  - In andere situaties waarin aansluitingen op het gastransportnet strikt noodzakelijk is om zwaarwegende redenen in algemeen belang.
- Aanvullend, indien de aanvraag voor de omgevingsvergunning is ingediend tussen 1 juli 2018 en 1 januari 2019 kan het college van burgemeester en wethouders besluiten een gasaansluiting te verplichten zoals omschreven in Artikel 2:
  - Het bouwwerk door een alternatieve verwarmingsmethode vertraging zou oplopen; en
  - Het oorspronkelijke ontwerp van het bouwwerk gericht was op een gasaansluiting en het overschakelen op een alternatieve voorziening een ‘problematisch beroep doet op schaarse productiemiddelen’.
- Tevens heeft het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om gebieden aan te wijzen waar een warmtenet of andere energie infrastructuur is of zal worden gerealiseerd. Indien een gebied is aangewezen dan vervalt de gasaansluitplicht van de netbeheerder (artikel 10 lid 7 sub b van de Gaswet).
- De bevoegdheden van de gemeenten en uitzonderingsgronden om af te wijken van de Gaswet staan beschreven in de Regeling. Indien de gemeente besluit om uitzondering te maken op de gasaansluitplicht, dan dienen zij binnen tien werkdagen dit te registreren bij de Autoriteit Consumenten Markten (“ACM”). De ACM houdt vervolgens het gasregister bij, waar alle gebieden in staan die een uitzondering maken op de Regeling.
- Twee jaar na de inwerkingtreding van de Regeling heeft EZK een opdracht verstrekt ter evaluatie van de effectiviteit en doeltreffendheid van deze Regeling waarna er verslag wordt uitgestuurd aan de Staten-Generaal.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative (‘KPMG International’), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Procesbeschrijving

Management samenvatting
Introductie
Procesbeschrijving
Toetsing KPMG
Conclusie en aanbevelingen
Appendix

Het toetsingskader van EZK toetst of de Regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht voldoende doeltreffend en effectief is

Toetsingskader

Het toetsingskader, zoals opgesteld door EZK, heeft als doel te evalueren of de Regeling in haar praktische implicatie voldoende effectief en doeltreffend is. Hiertoe is een drietal onderzoeksvragen opgenomen met subvragen die hieronder zijn beschreven. Ter volledigheid is de interpretatie van KPMG per onderzoeksvraag opgenomen.

Onderzoeksvragen	Interpretatie KPMG
1 a In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij het besluiten van gemeenten om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?	a Heeft de gemeente rekening houden met de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht bij het besluit om aardgas toe te staan bij nieuwbouw? In dien dit het geval is, in welke mate is er rekening gehouden met de voorgenoemde regeling?
b Maakt het daarbij uit of de vergunningsaanvraag van het bouwwerk voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden?	b Bij het besluit of aardgas is toegestaan bij nieuwbouw, is er rekening gehouden met of de omgevingsvergunning van het bouwwerk voor 1 januari is aangevraagd? Zo ja, is er dan aanspraak gemaakt op Artikel 2?
c Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien? Ontbreken er redenen?	c Komen de uitzonderingsgronden die zijn opgenomen overeen met wat gemeenten ervaren als zwaarwegende redenen? Zijn er redenen die ontbreken die als zwaarwegende redenen van algemeen belang beschouwd kunnen worden?
2 In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?	Heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht een factor gespeeld in het besluit om géén uitzondering te maken met betrekking tot aardgasvrije nieuwbouw?
3 Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de Autoriteit Consument & Markt? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?	Hoe wordt de aanmelding en registratie in het gasregister van de ACM door gemeenten ervaren? Kan de situatie zich voordoen dat een aansluiting van gas op nieuwbouw niet wordt geregistreerd in het register?

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

KPMG heeft een selectie gemaakt van gemeenten om de regeling gasaansluitplicht te evalueren, met aanvullende gesprekken met EZK, VNG, RVO, ACM en regionale netbeheerders

Selectie te spreken partijen

KPMG heeft de finale selectie van de te interviewen stakeholders onafhankelijk opgesteld.

- Omdat het onderzoek de evaluatie van landelijk beleid betreft was het wenselijk om een goede afspiegeling te hebben van verschillende gemeenten. KPMG heeft 16 gemeenten geïnterviewd om de Regeling te evalueren. Er waren twee groepen zichtbaar waarbij binnen KPMG heeft de volgende criteria en overwegingen meegenomen in de selectie van partijen:
  - Geografisch verspreid door het land en in de gebieden met verschillende regionale netbeheerders;
  - Zowel gemeenten in stedelijk als landelijk gebied;
  - Zowel groei- als krimpgemeenten;
  - Gemeenten met nieuwbouwgebieden;
  - Gemeenten met een bestaand of toekomstig warmtenet; en
  - Gemeenten die zowel wél, als niet voorkomen in het gasregister.
- KPMG heeft vervolgens deze eerste selectie welke bestond uit een longlist van 24 gemeenten, besproken met zowel de RVO, ACM en VNG. Op basis van hun ervaringen en contacten op dit dossier zijn wij voorzien van suggesties en heeft dit uiteindelijk tot een shortlist van 16 gemeenten geleidt.
- KPMG heeft op basis van de longlist uiteindelijk 16 gemeenten gesproken waarbij de specifieke selectie gepresenteerd is op de volgende pagina.
- In aanvulling hierop, heeft KPMG op aanraden van EZK gesproken met twee regionale netbeheerders waarvan de contactgegevens ons door EZK zijn aangereikt.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

KPMG heeft gesproken met de RvO, de ACM, de VNG, twee regionale netbeheerders en 15 gemeenten

Gesproken stakeholders

Introductie

Naast gemeenten is gesproken met regionale netbeheerders, de ACM, de VNG en de RVO.

Bij de selectie van potentiële partijen is getracht om binnen de kaders van de onderzoeksopzet een, voor dit onderzoek, relevante afspiegeling van gemeenten (groot versus klein, geografische spreiding, de aanwezigheid van een warmtenet en of men gebruik heeft gemaakt van de regeling) te benaderen. Op deze pagina is een overzicht weergeven van de partijen die zijn geïnterviewd.

Stakeholders

Autoriteit Consument & Markt

Nederlandse toezichthouder op mededinging, telecommunicatie en consumentenrecht. De ACM registreert de aanvragen voor de uitzonderingregeling.

VNG – Vereniging van Nederlandse Gemeenten

VNG is de koepel- en belangenorganisatie van Nederlandse gemeenten. Zij zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de regeling en zijn contactpunt voor Nederlandse gemeenten bij informatieaanvragen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De RVO is de uitvoerende dienst van diverse Nederlandse overheidsministeries. De technische kennis is voornamelijk aanwezig bij de RVO en zij zijn in deze zin betrokken bij de ontwikkeling van de Regeling en het informeren van gemeenten.

Netbeheerders

Liander

Liander verzorgt de distributie van energie (gas en elektriciteit) in Gelderland, Noord-Holland, Friesland en Flevoland. Met 5,7 miljoen klantaansluitingen (2018) is Liander de grootste netbeheerder in Nederland.

Enexis Groep

Enexis is een netbeheerder voortgekomen uit Essent. Enexis is voornamelijk actief als distributeur van gas en elektriciteit in Noord-Oost en Zuid Nederland. Per 2018 heeft Enexis 5,1 miljoen klantenaansluitingen.

Gemeenten

Geen uitzondering gemaakt op basis van sub a		Uitzondering gemaakt op basis van sub a		
Gemeente Amsterdam *	Gemeente Rotterdam *	Leiden *	ede *	Gemeente Veenendaal *
Gemeente Utrecht *	Den Haag *	Gemeente Weert	Gemeente Zwijndrecht *	gemeente De Wolden
Gemeente Hengelo *	Gemeente Almere *	gemeente Staphorst	gemeente opmeer	Gemeente Terneuzen *
				Laarbeek Waterpoort van de Peel

Groter ↕ Kleiner

Noot(*): Aanwezigheid van warmtenet

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Het toetsingskader is gebruikt als basis voor onze beschouwing, het interviewen van partijen en het voeren van gesprekken over de uitzonderingsregeling

Plan van Aanpak

1. *Voorbereidend werk en bepalen relevante partijen voor interviews:* KPMG heeft, in voorbereiding op interviews met de gemeenten en overige partijen stakeholders, deskresearch uitgevoerd. Hierbij zijn het gasregister van de ACM, relevante nieuwsartikelen en raadsbesluiten in detail doorgenomen. Op basis hiervan is een lijst van gemeenten zorgvuldig samengesteld op basis van het wel en niet gebruikmaken van de uitzonderingsregeling, geografische locatie en de aanwezigheid van een warmtenet (in ontwikkeling). In dit stadium is door KPMG, aan de hand van onze beschouwingen en interim-bevindingen, een vragenlijst opgesteld voor de te interviewen partijen. Deze vragenlijst is besproken met EZK. Daarnaast is een interviewstructuur met de te bespreken onderwerpen opgesteld, welke vooraf is gedeeld met de partijen die we hebben geïnterviewd. Naast een startoverleg, hebben later twee gesprekken plaatsgevonden met EZK om de voortgang alsmede (interim)observaties te bespreken. Tevens is EZK periodiek schriftelijk geïnformeerd met betrekking tot de voortgang van het onderzoek.
2. *Interviews met ACM, RVO en VNG*: KPMG heeft initieel drie gesprekken van één uur gevoerd, waarvan één met de ACM, één met de RVO en één met de VNG. Het doel van deze interviews was het verkrijgen van een eerste indruk van het proces dat partijen hebben doorlopen om tot de uitzonderingsregeling te komen, haar toepassing in de praktijk en het voeren van een kritische discussie aan de hand van onze initiële beschouwing.
3. *Interviews met gemeenten en* regionale *netbeheerders:* KPMG heeft in totaal zestien interviews afgenomen met relevante gemeenten en, na overleg met EZK, met twee regionale netbeheerders om hun visie te horen inzake de inhoud van de uitzonderingsregeling, het proces van totstandkoming van de Regeling, eventuele uitzonderingsredenen die door de gemeenten zijn gemaakt en hun visie helder te krijgen op de door ons geïdentificeerde aandachtspunten.
4. *Analyse uitkomsten*: Tijdens en na het afnemen van de interviews, zijn de bevindingen geanalyseerd en teruggekoppeld aan EZK ter voorbereiding op het opstellen van de rapportage. Na aanleiding van de bevindingen ten aanzien van het gasregister heeft KPMG een tweede maal gesproken met de ACM.
5. *Opstellen concept rapportage*: Na het afnemen van alle interviews heeft KPMG een concept rapportage opgesteld.
6. *Finaal rapport*: Het concept rapport is gedeeld en besproken met EZK waarna het vervolgens is gefinaliseerd.

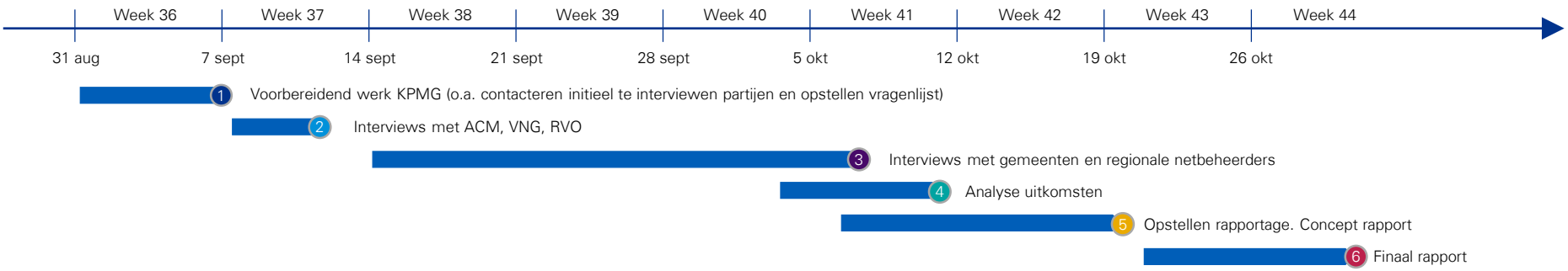

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Toetsing KPMG

Management samenvatting
Introductie
Procesbeschrijving
Toetsing KPMG
Conclusie en aanbevelingen
Appendix

De Regeling heeft gezorgd voor aanpassing op het gemeentelijke beleid dan wel voor het handhaven van de bestaande visie

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 1 sub a: In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij het gemeentelijke besluit om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?

Beleid voor de Regeling

- Alle gemeenten onderschrijven het belang van het terug-schalen van aardgas in het kader van de voorgenomen energietransitie.
- Met betrekking tot de aanvang van de regeling kunnen de gemeenten beleidsmatig in twee groepen onderverdeeld worden:
  a. Een aantal gemeenten had alvorens de Regeling en haar onderliggende wetgeving een 'vooruitstrevend' beleid om nieuwbouw niet op het aardgasnet aan te sluiten. Echter, gegeven dat de gemeenten een beperkte regulatoire bevoegdheid hadden op dit vlak, stond het 'beleid' voornamelijk in het teken van ontmoedigen en stimuleren. Een voorbeeld hierbij is het financieel compenseren van particulieren die oorspronkelijk hun woning op gas wilden aansluiten, een zogenaamde 'inkeerregeling'. Aanvullend hebben enkele gemeenten informatieavonden georganiseerd voor particulieren en is er doorlopend contact geweest met ontwikkelaars om de voordelen van een alternatieve duurzame warmte-installatie te benadrukken.
  b. Andere gemeenten hadden geen actief beleid om nieuwbouw niet meer aan het aardgasnetwerk aan te sluiten. Hierbij had de Regeling en de onderliggende vigerende wetgeving een grotere impact. Bij deze gemeenten is de Regeling dan ook bepalend geweest voor het nieuwe gemeentelijke beleid.

Effect van de Regeling

- Bij gemeenten die reeds een beleid of de wens hadden voor verdere verduurzaming, is de Regeling en onderliggende vigerende wetgeving welkom ontvangen. Waar zij eerst enkel een adviserende of ondersteunden rol hadden, hebben zij nu een instrument om het beleid te 'handhaven'. Deze gemeenten waren dan ook strenger bij het toelaten van een uitzondering als deze al werd gemaakt.
- Bij overige gemeenten die geen beleid hadden ontwikkeld alvorens de nieuwe wetgeving van kracht was, heeft deze tot een behoorlijk omslag geleid. Zeker met betrekking tot bouwprojecten die nog in ontwikkeling waren zijn deze gemeenten over het algemeen coulanter geweest bij het toestaan van een uitzondering. Echter, gegeven dat deze gemeenten eveneens achter het vervallen van de algemene aansluitplicht voor nieuwbouw staan, ervaren zij deze wijziging niet als negatief.
- Één gemeente wenste de gehele gemeente als gebied aan te wijzen waar nieuwbouw op het gasnet aangesloten kon worden. Dit gebeurde op grond van dat op termijn het gebied aangesloten zou worden op het groen gas.

Intern procesontwerp

- Bij aanvang van de nieuwe Regeling had geen enkele gemeente een proces ontwikkeld waarop zij aanvragen om een uitzondering te maken behandelen.
- Enkele gemeenten hebben bewust niet een dergelijk proces ontwikkeld omdat zij van mening zijn dat de, uit de Regeling voorvloeiende, bevoegdheid enkel in zeer uitzonderlijke gevallen gebruikt dient te worden of helemaal niet gebruikt dient te worden. Aanvullend wordt gesteld dat een zekere ambiguïteit rondom de Regeling en het bureaucratische proces juist wenselijk is om de uitzonderlijkheid te waarborgen. Er is dus geen sprake van een vastgesteld beleid, wel van een constante gedragslijn.
- Gemeenten waar in de toekomst meer uitzonderingen verwacht worden op basis van een boringvrije zone* of een warmtenet in aanleg, hebben wel degelijk een intern proces georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn een vast aanspreekpunt of afdelingen die een weigeringsmandaat hebben naast het college van burgemeester en wethouders.

Noot(*): In een boringsvrije zone zijn in het kader van grondwaterbescherming maximale diepten vastgesteld voor het doorboren, graven en roeren van de bodem.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Bij het gemeentelijke besluit om aardgas toe te staan bij nieuwbouw is het beperkt relevant of de omgevingsvergunning voor of na 1 januari 2019 is aangevraagd

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 1 sub b: Maakt het daarbij uit of de vergunningsaanvraag van het bouwwerk voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden?

Overgangsregeling

- Op basis van Artikel 2 van de Regeling kan de gemeente, indien een omgevingsvergunning is aangevraagd na 1 juli 2018 en voor 1 januari 2019, de volgende redenen gebruiken om een uitzondering maken:
  - Het bouwwerk zou door een alternatieve verwarmingsmethode vertraging oplopen; en
  - Het oorspronkelijke ontwerp van het bouwwerk was gericht op een gasaansluiting en het overschakelen op een alternatieve voorziening een 'problematisch beroep doet op schaarse productiemiddelen'.
- Op grond van het bovenstaande kan men stellen dat Artikel 2 van beperkte toegevoegde waarde is gebleken.

Gebruik gemeenten

- Één gemeente geeft aan dat zij een strikte uitzonderingsperiode hebben gehanteerd bij vergunningsaanvragen tot 1 januari 2019. Hierna is door deze gemeente geen uitzondering meer aangemeld bij de ACM.
- Het merendeel van de gemeenten geven aan bekend te zijn met deze 'overgangsperiode'. Echter, er wordt aangegeven dat de uitzonderingenredenen onder Artikel 1 dermate breed zijn geformuleerd dat, door middel van interpretatie, onder Artikel 2 vallende projecten eveneens onder Artikel 1 kunnen vallen.
- Gemeenten die eerder een beleid hadden ontwikkeld, of 'streng' achter de energietransitie staan, wensen per definitie geen uitzondering te maken op basis van de gronden zoals geformuleerd onder Artikel 2. Er wordt aangegeven dat soms, alvorens de inwerkingtreding van het vervallen van de aansluitingsplicht, reeds een ontmoedigingsbeleid bestond. Derhalve zag men geen reden om in deze voorgenoemde overgangsperiode coulant te zijn en aardgas toe te staan middels een uitzondering.
- Enkele gemeenten hebben een uitzondering gemaakt op basis van het oplopen van vertraging bij een bouwproject of dat een alternatieve warmtebron buitengewoon ingewikkeld of extreem duur zou zijn om te ontwikkelen. Deze liggen zodoende in lijn met de uitzonderingsgronden zoals geformuleerd in Artikel 2. Echter, hebben deze gemeenten aangegeven deze uitzondering eveneens te maken indien de vergunningsaanvraag na 1 januari 2019 is gedaan en hebben zodoende geen aanspraak gemaakt op Artikel 2, maar gebruik hebben gemaakt van Artikel 1. Voor deze gemeenten heeft de overgangsregeling geen formele invloed gehad op het gemeentelijke beleid. Alhoewel deze gemeenten geven aan minder coulant te zijn naarmate de Regeling langer is ingevoerd, en in de geest handelen van Artikel 2, is de vergunningaanvraag voor 1 januari 2019 geen 'harde deadline' geweest bij het aanmelden van een gasaansluitplicht in een gebied op grond van een reden die onder Artikel 2 van de Regeling kan vallen.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

De uitzonderingsgronden van de Regeling zijn breed gedefinieerd waarbij gemeenten individueel een behoorlijke interpretatievrijheid hebben en aansluiten bij ervaren zwaarwegende belangen (1/2)

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 1 sub c: Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien?

Visie op uitzonderingsgronden

- Naast de redenen van Artikel 2 zoals op de voorgaande pagina omschreven, kan de gemeente op basis van Artikel 1, de volgende uitzonderingsgronden aangrijpen in het kader van het algemeen belang:
  - Een van de vier uitzonderingsgronden, zoals reeds beschreven op pagina 4, om aardgas toe te staan is 'in situaties waarin aansluitingen op het gastransportnet strikt noodzakelijk is om zwaarwegende redenen in algemeen belang'. Gemeenten ervaren de uitzonderingsgronden als breed geformuleerd en biedt deze zodoende veel lokale bevoegdheid. Dit punt wordt verder aangevuld door het feit dat er geen toetsingsproces op een aanmelding plaats vindt en de gemeente daardoor intern kan bepalen wanneer een situatie onder één van de redenen valt.
- De gemeenten zijn verdeeld over het hebben van deze lokale bevoegdheid. Een aantal gemeenten wenst deze bevoegdheid te hebben, waar andere gemeenten stringenter zijn ten opzichte van hun warmtevisie en daarmee ook op de uitzonderingen die gemeenten zouden mogen maken.
- Gemeenten geven aan dat het centraal toetsen van uitzonderingsbesluiten niet wenselijk is omdat deze verwachten af te nemen in de toekomst, deze een additionele bureaucratie met zich mee brengt en de gevallen waarop een uitzondering wordt gemaakt heterogeen zijn. Daarnaast wordt er door de VNG en RVO ondersteuning aangeboden bij de gemeentelijke besluitvorming indien er onduidelijkheden zijn.
- Enkele gemeenten geven aan dat het wenselijk is om duidelijkheid te scheppen in de Regeling over groen gas op termijn als alternatief voor aardgas voor nieuwbouw, omdat groen gas via het huidige gasnet vervoerd kan worden Voor groen gas in nieuwbouw zouden gemeenten gebruik kunnen maken van de Regeling met als uitzonderingsgrond 'indien zwaarwegend in algemeen belang', maar het is onduidelijk bij deze gemeenten of dit als voldoende zwaarwegend kan worden beschouwd. Andere gemeenten geven aan dat het toekomstige aanbod van groen gas onvoldoende zal zijn om de vraag naar gas te dekken.
- EZK heeft op 30 maart 2020 de 'Routekaart Groen Gas' naar de Tweede kamer gestuurd. Hierin wordt vermeld dat het wenselijk is dat, waar mogelijk, het gasgebruik bij woningbouw geminimaliseerd wordt. Meer specifiek, ook waar groen gas een duurzaam alternatief biedt, moet terughoudend worden omgegaan bij het toestaan van groen gas en de consumptie er van. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan het nemen van energiebesparende maatregelen zoals isolatie of het hybridiseren van de energievraag* of helemaal voor een 'all-electric' optie te kiezen. Hieruit kan mogelijk worden afgeleid dat het gebruik maken van een uitzonderingsgrond in de regeling niet per definitie wenselijk is

Noot(*): Hierbij wordt de basisvraag gevuld met elektriciteit en wordt gas enkel ingezet bij de pieken van de vraag.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

De uitzonderingsgronden van de Regeling zijn breed gedefinieerd waarbij gemeenten individueel een behoorlijke interpretatievrijheid hebben en aansluiten bij ervaren zwaarwegende belangen (2/2)

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 1 sub c: Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien?

Visie op resulterende beleid

— Enkele gemeenten geven aan dat de uitzonderingsgronden te breed zijn gedefinieerd en zodoende teveel ruimte over laat aan individuele gemeenten om een eigen inschatting te maken. De rationale hiervoor is dat het terug-schalen van aardgasgebruik niet snel genoeg wordt bereikt.

— Het grootste gedeelte van de, door KPMG gesproken, gemeenten en partijen geeft aan dat een dergelijke interpretatievrijheid juist wenselijk is. Gemeenten geven aan dat de gevolgen van de energietransitie ook lokaal plaats vinden. In deze gedachte is het dan ook logisch dat de gemeente lokaal situaties kan beoordelen.

— Daarnaast wordt aangegeven dat bepaalde gevallen dermate specifiek zijn, dat deze moeilijk in een verder ingekaderde uitzonderingsgrond kunnen vallen. Mocht hier in zo'n geval toch een uitzondering gemaakt willen worden bij een verder ingekaderde Regeling, kan dit voor problemen zorgen. Hierbij zijn de volgende voorbeelden aangedragen:

- Een gasaansluiting was wenselijk voor een scheikundelokaal van een middelbare school, waar men als alternatief met een gasflessenopslag moest werken die op een openbaar terrein geplaats diende te worden. Hetgeen een veiligheidsrisico en aanzienlijk hogere kosten met zich zou meebrengen;
- Woningen werden aangesloten op het gastransportnet waarbij de verwachting is dat de gasaansluiting op termijn zou dienen als een groen-gasaansluiting; en
- Er vond een herbouwing van een steiger plaats waar oudere woonboten aan gelegen waren. Hierbij zou een aanpassing van de energievoorziening van de woonboten zelf een niet-redelijke opgave zijn.

— Ter ondersteuning van gemeenten die een uitzondering wensten te maken, heeft de RVO 'factsheets' gepubliceerd. Hierbij zijn voorbeeldcasussen weergeven welke gemeenten als een houvast kunnen gebruiken in de beoordeling van gevallen. Deze zijn tevens via de ACM website beschikbaar. Enkele gemeenten hebben aangegeven deze geraadpleegd te hebben.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

De Regeling heeft een beperkte toegevoegde waarde voor gemeenten, waar de wetgeving aansloot op de geldende visie

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 2: In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt?

Standpunt gemeente

- Gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt hebben over het algemeen een ‘strenger’ beleid. Vaak zijn zij ook betrokken geweest bij een warmteontwikkelingsplan die het aardgasgebruik per definitie (los van de onderliggende wetgeving) wenste terug te schalen.
- Deze gemeenten hebben de wetswijziging die de aansluitplicht liet vervallen ook als positief ervaren en staan onwelwillend tegenover het maken van een uitzondering. Tevens, geven zij aan dat de redenen zoals gedefinieerd staan in de Regeling in hun ogen onvoldoende zwaarwegend zijn om aardgas toe te staan bij nieuwbouw. Derhalve, is het handhaven van een de facto aansluitingsverbod leidend in het kader van de voorgenomen energietransitie.
- Daarnaast, hebben deze gemeenten geen intern proces georganiseerd om een uitzonderingsaanvraag te behandelen. De reden hiervoor is vaak dat men de uitzonderlijkheid wil waarborgen en in de regel geen uitzondering wenste te maken.
- Alhoewel deze gemeenten bekend zijn met de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht zijn zij niet voornemens hiervan gebruik te maken. Sommige gemeenten geven aan hier slechts in zeer uitzonderlijke gevallen gebruik van te maken, maar zoveel mogelijk vast houden aan de onderliggende wet die dit niet mogelijk maakt.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative (‘KPMG International’), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

De registratie wordt ondanks initiële onduidelijkheid als eenvoudig en laagdrempelig ervaren waarbij partijen zich niet kunnen voorstellen dat een uitzondering niet wordt geregistreerd (1/2)

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 3: Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de Autoriteit Consument & Markt? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?

Registratie ACM

- Ter informatie van onder andere regionale netbeheerders, publiceert de ACM het gasregister waar alle geldende uitzonderingsgebieden in staan vermeldt.
- Indien het college van burgemeester en wethouders besluit een uitzondering te maken op grond van de Regeling, heeft de gemeente 10 werkdagen de tijd om deze aanmelding te verzorgen bij de ACM. Zeker bij kleinere gemeenten bestond in het begin onduidelijkheid over deze termijn of dat het feit dat er een aanmelding bij de ACM diende te gebeuren. Dit heeft er toe geleid dat, al heeft dit geen consequenties gehad, niet iedere gemeente op tijd deze registratie heeft kunnen volbrengen. Echter, geven diezelfde gemeenten aan dat na een 'korte zoektocht' de werking hiervan duidelijk staat weergeven op de website van de ACM.
- Gegeven de beperkte termijn en de beperkte personeelscapaciteit van kleinere gemeenten op het dossier, heeft de ACM getracht de registratie zo laagdrempelig mogelijk te houden. Dit houdt in dat enkele van de invulvelden van het invulformulier (in Excel format) waarmee men een aanmelding dient registeren, niet verplicht zijn om in te vullen. Een voorbeeld hiervan is de motivatie van het onderliggende gemeentelijke besluit. Als gevolg hiervan, geven gemeenten aan dat zij het registratieproces dan ook als laagdrempelig ervaren. Wij begrijpen dat in de praktijk de motivatie van het gemeentelijke besluit wel wordt ingevuld en dat hier zodoende vanuit de ACM zicht op is. Aanvullend is vanuit de ACM de wens geuit om meer gegevens te registeren waarbij men bijvoorbeeld kan denken aan het gebiedsoppervlakte waar een aansluitplicht geldt.
- Momenteel wordt het register door de ACM gepubliceerd op hun website (in een Excel document) waarbij wordt verwezen naar raadsbesluiten. Van partijen begrijpen wij dat de huidige opzet van het register hierdoor rudimentair is en dat een integratie in of vanuit de interne systemen niet mogelijk is. Zodoende dient de netbeheerder zelfstandig op de hoogte te zijn van het gasregister en zorgt dit voor een additionele inspanning in de controlewerkzaamheden. Er wordt aangegeven dat indien er meer aanmeldingen komen, eveneens op basis van artikel 10 lid 7 sub b van de gaswet, deze niet meer voldoende gebruiksvriendelijk is. Om dit aan te kaarten is het voorbeeld gegeven dat het onmogelijk het register te koppelen aan de Basisregistratie Adressen en Gebouwen ("BAG"). Tevens, wordt aangegeven dat mogelijk ook concessiehouders of overige gebruikers onduidelijkheid kunnen ervaren bij het raadplegen van het gasregister met betrekking tot welke gebieden daadwerkelijk zijn aangewezen. Vanuit de ACM is aangegeven dat hier in het verleden wel naar gekeken is maar dat het efficiëntievoordeel niet opweegt tegen de benodigde kosten. Hierdoor en door het verder afnemende aantal gevallen lijkt het niet opportuun om deze kosten te maken en de inspanning te leveren om een automatisch proces te ontwikkelen. De ACM is indien netbeheerders daarom vragen bereid in gesprek te gaan om te kijken hoe de presentatie van het register verbeterd kan worden.
- Van de ACM begrijpen wij dat er de zorg bestond dat, met name kleine, gemeenten administratieve moeilijkheden konden ondervinden wanneer specifieke postadressen individueel geregistreerd dienden te worden (omdat er een onderliggende AVG van toepassing was). Deze zorg werd niet breed gedeeld door (de kleinere) gemeenten die een uitzondering hebben gemaakt.
- Gemeentelijke besluiten welke aangemeld worden, worden niet getoetst door de ACM, noch door een andere partij. Dit draagt bij aan de ruime lokale beslissingsbevoegdheid. Zowel wordt vanuit de ACM, de gemeenten en overige partijen aangegeven dat het toetsen niet wenselijk is. Er wordt als reden aangehaald dat over het algemeen gemeenten een besluit zorgvuldig nemen, de lokale vrijheid (om eerder genoemde redenen) wenselijk is en vanwege de additionele bureaucratie die het toetsen van een gemeentelijk besluit onvermijdelijk met zich mee brengt. Het is echter wel mogelijk om bezwaar aan te tekenen tegen het gemeentelijke besluit om een gebied aan te wijzen als een uitzonderingsgebied. In de praktijk heeft zich dit slechts een enkele keer voorgedaan.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

De registratie wordt ondanks initiële onduidelijkheid als eenvoudig en laagdrempelig ervaren waarbij partijen zich niet kunnen voorstellen dat een uitzondering niet wordt geregistreerd (2/2)

Gesprekken met partijen

Hoofdvraag 3: Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de Autoriteit Consument & Markt? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?

Registratie uitzonderingen

- Indien een gemeente besluit, bij wijze van uitzondering, een gebied aan te wijzen waar de aansluitplicht alsnog geldt, wordt deze altijd aangemeld bij de ACM waarvan wij begrijpen dat deze altijd in het register wordt opgenomen.
- Indien de netbeheerder een aansluitverzoek krijgt, begrijpen wij dat per standaard procedure de registratie wordt gecontroleerd in het register.
- Bij aanvang van de Regeling, heeft de ACM actief regionale netbeheerders op de hoogte gebracht bij eventuele mutaties in het register. Op deze wijze waren de netbeheerders altijd op de hoogte van de meest recente versie van het gasregister. In de huidige situatie, voorziet de ACM dat op de internetwebsite altijd de 'meest recente' versie van het gasregister staat.
- De netbeheerders geven aan dat zij een intern proces hebben ingericht om te controleren of de aansluitplicht van toepassing is. Hierbij wordt in eerste instantie de datum van de aanvraag van de omgevingsvergunning gecontroleerd. Indien deze na 1 juli is aangevraagd, wordt er actief gecontroleerd door de netbeheerder of er een ontheffing is aangemeld in het register. Hiernaast wordt ook gekeken of het bouwwerk conform de 'witte gebieden regeling*' gebouwd is binnen de bebouwde kom dan wel een aansluiting rendabel is. Deze controle waarvan het resultaat positief dient te zijn is intern bij de netbeheerder een vereisten om een aansluiting te plaatsen.
- Op deze manier, onderschrijven alle gemeenten en partijen dat een ongeregistreerde uitzondering of aansluiting logischerwijs niet plaats kan vinden.

Noot(*):Volgens de 'witte gebieden regeling' is een regionale netbeheerder niet verplicht een aansluiting te plaatsen als deze niet op 'economische voorwaarden' een gastransportnet in werking kan hebben, onderhouden of ontwikkelen

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Conclusie en aanbevelingen

Management samenvatting
Introductie
Procesbeschrijving
Toetsing KPMG
Conclusie en aanbevelingen
Appendix

Na het uitvoeren van de evaluatie van de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht heeft KPMG de volgende conclusies en aanbevelingen (1/4)

Conclusie KPMG

Algemeen

— Op basis van de gevoerde interviews met 16 gemeenten en 2 netbeheerders stelt KPMG vast dat er een duidelijke verhaallijn, op landelijk niveau, naar voren komt die het mogelijk maakt om een gedegen antwoord te geven op de onderzoeksvragen. Op grond hiervan stelt KPMG dat de gehanteerde steekproef voldoende groot en representatief is.

In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij het gemeentelijke besluit om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?

— De onderliggende wetgeving die het vervallen van de aansluitplicht, bij te bouwen gebouwen ten behoeve van de energietransitie inluidt, is door alle partijen en gemeenten als positief en noodzakelijk ervaren.

— KPMG stelt vast dat veel gemeenten de nieuwe wetgeving als een instrument zien om hun eerder gestelde doelen met betrekking tot het op termijn energieneutraal maken van de gemeente te behalen. Hierbij speelt het terug-schalen van het aardgasgebruik een belangrijke rol.

— Overige gemeenten zien eveneens het belang van een aardgasgebruik reductie. Echter liepen zij niet voor op de wetgeving en de daaruit voortvloeiende Regeling, met betrekking tot een aanmoedigend duurzaamheidsbeleid. Deze gemeenten zijn coulanter in het toestaan van een uitzondering en maken zij derhalve vaker gebruik van de bevoegdheid. Voor deze gemeenten speelt de regeling een rol in de gemeentelijke besluitvormig.

— Er bestaat op dit moment een discrepantie tussen gemeenten hoe zij hun interne besluitvorming hebben aangepast op de Regeling. Strengere gemeenten zien er geen heil in om hun interne beleid aan te passen, gegeven dat zij verwachten geen uitzondering te maken. Enkele gemeenten hebben een intern beleid ontwikkeld ten aanzien van toekomstige aanvragen waar ze mogelijk opnieuw gebruik wensen te maken van de Regeling. Ten derde, bekijken gemeenten toekomstige aanvragen ad hoc en hebben er eveneens geen intern proces voor ingericht, maar wordt er aangeven niet standaard ‘nee’ te verkopen.

— KPMG concludeert op basis hiervan dat het gewicht van de regeling bij de gemeentelijke besluitvorming sterk varieert. En zodoende verschilt de relevantie van de Regeling in de interne besluitvorming per gemeente.

Maakt het daarbij uit of de vergunningsaanvraag van het bouwwerk voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden?

— KPMG concludeert dat gemeenten de uitzonderingsredenen zoals geformuleerd onder Artikel 2 van de Regeling, geldig bij aanvragen voor 1 januari 2019, voornamelijk zien als een de facto overgangsregeling.

— Tevens, concludeert KPMG op basis van het deskresearch en uit discussie met partijen dat de uitzonderingsgronden onder Artikel 1 vrij breed zijn geformuleerd. Hierdoor geeft Artikel 2 meer richting dan dat deze daadwerkelijk een additionele bevoegdheid creëert voor gemeenten. Slechts één gemeente uit de steekproef heeft specifiek gebruik gemaakt van de overgangsregeling.

— Op basis van de, met partijen gevoerde, discussies concludeert KPMG dat het een beperkte invloed heeft gehad of een vergunning aanvraag heeft plaats gevonden tussen 1 juli 2018 en voor 1 januari 2019 of de periode er na.

— Wel dient opgemerkt te worden dat, met betrekking tot het uitzonderingsbeleid, gemeenten aanvragen strenger zullen behandelen of helemaal niet meer toe staan (na een eerder gemaakte uitzondering) naarmate de Regeling langer is ingevoerd. Derhalve kan gezegd worden dat deze gemeenten in de geest van Artikel 2 handelen en hebben gehandeld.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative (‘KPMG International’), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Na het uitvoeren van de evaluatie van de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht heeft KPMG de volgende conclusies en aanbevelingen (2/4)

Conclusie KPMG

Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien?

- Er kan geconcludeerd worden dat de definiëring van de gepresenteerde uitzonderingsgronden onder Artikel 1 breed zijn gedefinieerd. Dit heeft als gevolg dat gemeenten de vrijheid hebben met betrekking tot de interpretatie en vinden zij eenvoudig aansluiting met hetgeen wat zij zelf als zwaarwegend identificeren.
- Deze interpretatievrijheid wordt verder verstevigd door de afwezigheid van een toetsingsproces. Hierdoor ligt de interpretatieverantwoordelijkheid van de, in de Regeling geformuleerde uitzonderingsgronden, volledig bij de gemeenten.
- Tot op het huidige niveau is dit wenselijk zodat gemeenten zelf per geval, welke soms zeer specifiek zijn, kan beoordelen of een aansluiting hierbij alsnog voldoende noodzakelijk is. Hierbij moet genoemd worden dat gemeenten over het algemeen zorgvuldig omgaan met hun bevoegdheid en de noodzaak van het aardgasvrij houden van nieuwbouw onderstrepen.
- Gegeven de heterogeniteit van de uitzonderingsgevallen, de afnemende frequentie van de aanvragen en de additionele bureaucratie die dit met zich zou mee brengen is het centraal toetsen van deze aanvragen niet wenselijk. Daarnaast is er de ondersteunende en adviserende rol die RVO en de VNG hebben met betrekking gemeentelijke aanvragen welke houvast biedt bij de interpretatie.
- Bij aanvang van de Regeling bestond er eerder onduidelijkheid bij enkele gemeenten met betrekking tot de uitzonderingsgronden, hoe deze ingevuld dienden te worden. Onder andere ‘factsheets’ van RVO en contact met de VNG, hebben hierbij geholpen.
- Er bestaat onduidelijkheid omtrent het toestaan van een uitzondering op basis van de verwachting dat het bouwwerk gebruik zal maken van groen gas als alternatief voor aardgas. Hier bestaat op dit moment geen duidelijke visie in de Regeling of dit voldoende zwaarwegend is in algemeen belang. De visie verschilt voornamelijk gegeven dat het verwachte aanbod van groen nog onzeker is. EZK heeft medio maart 2020 de Routekaart Groen Gas opgesteld welke stelt dat het wenselijk is dat gasenergievraag wordt geminimaliseerd bij woningbouw. Echter, hoewel dit richting geeft over de interpretatie geeft deze geen concreet oordeel over de rol van groen gas inzake de Regeling.

In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt?

- KPMG concludeert dat deze gemeenten strenger zijn in hun beoordeling waar de nieuwe wetgeving goed aansluit op hun alvorens gestelde doelen. In het kader hiervan is een uitzondering vaak per definitie onwenselijk en zal dat in meerdere mate zijn in de toekomst, waarbij aanvragen om nieuwbouw alsnog aan het gas aan te sluiten zeldzamer worden.
- Gegeven dat veel gemeenten volledig inzetten op het terug-schalen van het aardgasgebruik, is de Regeling van beperkte toegevoegde waarde en speelt deze een beperkte rol in de gemeentelijke besluitvorming.
- Het kan zich in de toekomst voordoen dat er in deze gemeenten een ‘zeer uitzonderlijk geval’ zich voordoet. Gemeenten onderstrepen dat in een dergelijk geval de Regeling een rol kan gaan spelen in de besluitvorming.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative (‘KPMG International’), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Na het uitvoeren van de evaluatie van de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht heeft KPMG de volgende conclusies en aanbevelingen (3/4)

Conclusie KPMG

Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de ACM? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?

- Bij aanvang van de regeling bestond vanuit enkele gemeenten onduidelijkheid met betrekking tot de registratie bij de ACM en de termijn waarop dat dit diende te gebeuren. Echter dient opgemerkt te worden dat de verantwoordelijkheid om hier van op de hoogte te zijn onlosmakelijk verbonden is aan de bevoegdheid die de gemeente op dit vlak heeft. Daarnaast bestaat deze onduidelijkheid nu, 2 jaar de inwerkingtreding van de regeling, niet meer.
- De registratie bij de ACM verloopt voor gemeenten eenvoudig en leidt deze niet tot een grote administratieve last.
- Op dit moment vindt de registratie plaats door middel van het invullen van gegevens in een Excel template. Vervolgens, komt deze terecht in een online geplaats Excel bestand (het gasregister). Er wordt door een gesproken netbeheerder aangegeven dat het onmogelijk is deze gegevens te incorporeren in bijvoorbeeld het BAG en kunnen zij deze niet integreren in hun eigen systemen. In hun controlewerk zorgt dit voor een additionele inspanning. Daarnaast is het op deze wijze van presentatie en afwezigheid van integratie, moeilijker voor particulieren of projectontwikkelaars na te gaan of een registratie op basis van artikel 10 lid 7 sub a en b daadwerkelijk heeft plaats gevonden in het gebied dat voor hun relevant is. Alhoewel dit een punt tot verbetering is, lijkt dit gegeven additionele investeringskosten die benodigd zijn en het afnemend aantal aanmeldingen in het gasregister, niet opportuun.
- Momenteel vindt er geen toetsing plaats op de gemeentelijke aanmelding in het register welke bijdraagt aan de lokale bevoegdheid. Wel kan bezwaar worden ingediend tegen het gemeentelijk besluit om een uitzondering te maken. Echter blijkt dat zich dit slechts een enkele keer heeft voorgedaan.
- Het is door middel van het zorgvuldige controlewerk welke de netbeheerder uitvoert alvorens een aansluiting te plaatsen, onwaarschijnlijk dat een uitzondering niet geregistreerd wordt.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Na het uitvoeren van de evaluatie van de regeling gebiedsaanwijzing gasaansluitplicht heeft KPMG de volgende conclusies en aanbevelingen (4/4)

Aanbeveling KPMG

Aanbevelingen:

1. Om eventuele toekomstige onduidelijkheden voor kleinere gemeenten te voorkomen die voor de eerste keer een uitzondering maken, suggereert KPMG om een zichtbare verwijzing voor de gemeente te verzorgen naar het juiste loket of contact bij RVO en/of ACM. Op deze wijze zouden gemeenten concreet inhoudelijk advies kunnen krijgen, hoe ze met deze regeling dienen om te gaan en hoe ze de uitzonderingsgronden kunnen interpreteren. Eveneens zou een gemeente advies kunnen krijgen hoe een intern proces bij de gemeente georganiseerd kan worden in relatie tot de besluitvorming. Men kan hier denken aan een vast aanspreekpunt binnen de gemeente of een weigeringsmandaat voor bepaalde afdelingen. Op deze wijze kan men in grotere mate een constante gedragslijn op lokaal en nationaal niveau verzorgen en worden discrepanties in hoe gemeenten hier mee omgaan beperkt. Dit komt ook ten goede van de interne besluitvorming en verlicht de druk op het college van burgemeester en wethouders.
2. Momenteel bestaat nog onduidelijkheid met betrekking tot groen gas op termijn als alternatief voor aardgas en of dit voldoende zwaarwegend is om hiervoor een uitzondering te maken. Veel gemeenten zien het toekomstige aanbod van groen gas niet als een gegronde reden om gebruik te maken van de Regeling, terwijl anderen dat wel zien. EZK heeft in maart 2020 de Routekaart Groen Gas gepubliceerd om richting te geven. In het onderzoek van KPMG kwam naar voren dat het maken van een uitzondering voor groen gas, tot onduidelijkheid leidt bij gemeenten. KPMG suggereert om meer duidelijkheid te creëren rond het kunnen maken van een uitzondering indien de verwachting is dat groen gas op termijn geleverd wordt via de nieuwe gasaansluiting. KPMG heeft niet getoetst of deze onduidelijkheid wellicht wel wenselijk is om op deze manier eventueel regionaal af te wijken. Onderzocht dient te worden op welke wijze deze duidelijkheid gegeven kan worden.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Appendix

Management samenvatting
Introductie
Procesbeschrijving
Toetsing KPMG
Conclusie en aanbevelingen
Appendix

Volledige lijst vragen (1/3)

Onderzoeksvraag	Initiële verdiepende vragen KPMG
1a In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij het besluiten van gemeenten om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?	— In hoeverre heeft de Gemeente haar beleid aangepast naar aanleiding van de inwerkingtreding van Regeling "Gebiedsaanwijzing aansluitplicht"? — Ervaart u specifieke positieve of negatieve effecten als gevolg van de Regeling "Gebiedsaanwijzing aansluitplicht"? Zo ja, welke zijn dit? — Bestonden of bestaan er voor u specifieke onduidelijkheden in de Regeling? — Heeft u gebruik gemaakt van uw bevoegdheid in de Gaswet om gebieden aan te wijzen om aardgas toe te staan bij nieuwbouw (Art. 10 lid 7 sub a)? — Om welke redenen heeft u hiertoe besloten? — Hoe bent u in deze situatie(s) tot uw besluit gekomen? — Welke alternatieven heeft u overwogen? — In hoeverre heeft de Regeling "Gebiedsaanwijzing aansluitplicht" meegewogen in uw besluit? — Heeft u onderscheid gemaakt tussen bouwwerken waar de vergunningsaanvraag voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden of een andere datum en bouwwerken na deze datum? — Sluiten de in de Regeling opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die u als gemeente ziet? Ontbreken er redenen? — Welke effecten hebben plaatsgevonden (bijv. bezwaren, herzieningen / aanpassingen, etc.) in navolging op uw besluit?
1b Maakt het daarbij uit of de vergunningsaanvraag van het bouwwerk voor 1 januari 2019 heeft plaats gevonden?	— Hebben zich situaties voorgedaan, waarbij u géén gebruik heeft gemaakt van deze bevoegdheid (Art. 10 lid 7 sub a)? — Hoe bent u in deze situatie(s) tot uw besluit gekomen? — Is door één of meerdere partijen bezwaar aangetekend op de aanvraag? — Is door één of meerdere partijen bezwaar aangetekend op het genomen besluit? — Wat was hiervoor de reden?
1c Sluiten de opgenomen uitzonderingsgronden aan bij de zwaarwegende redenen van algemeen belang die gemeenten zien? Ontbreken er redenen?	— Heeft u gebruik gemaakt van uw bevoegdheid in de Gaswet om gebieden aan te wijzen om géén aardgasaansluiting toe te staan (Art. 10 lid 7 sub b)? — Hoe bent u in deze situatie(s) tot uw besluit gekomen? — In hoeverre heeft de Regeling "Gebiedsaanwijzing aansluitplicht" meegewogen in uw besluit? — Hebben zich situaties voorgedaan, waarbij u géén gebruik heeft gemaakt van deze bevoegdheid (Art. 10 lid 7 sub b)? — Hoe bent u in deze situatie(s) tot uw besluit gekomen? — Is door één of meerdere partijen bezwaar aangetekend op het genomen besluit? — Wat was hiervoor de reden? — Zijn er specifieke aanbevelingen die u zou doen met betrekking tot de Regeling?

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Volledige lijst vragen (2/3)

Onderzoeksvraag	Initiële verdiepende vragen KPMG
2 In hoeverre heeft de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht meegewogen bij gemeenten die geen uitzondering hebben gemaakt om aardgas toe te staan bij nieuwbouw?	— Heeft u overwogen om gebruik te maken van uw bevoegdheid in de Gaswet om gebieden aan te wijzen om aardgas toe te staan bij nieuwbouw (Art. 10 lid 7 sub a)? — Zo niet, om welke redenen heeft u dat niet overwogen? — Zijn er verzoeken geweest om uitzondering te maken op de gebiedsaanwijzing aansluitplicht bij nieuwbouw? — Wat waren de door de aanvrager opgegeven uitzonderingsgronden? — Wat heeft u doen besluiten om geen uitzondering te maken? — In hoeverre heeft u de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht laten meewegen in uw beslissing om geen uitzondering te maken? — Is door één of meerdere partijen bezwaar aangetekend op de aanvraag? — Is door één of meerdere partijen bezwaar aangetekend op het genomen besluit? — Heeft u overwogen om gebruik te maken van uw bevoegdheid in de Gaswet om gebieden aan te wijzen om géén aardgasaansluiting toe te staan (Art. 10 lid 7 sub b)? — Zo niet, om welke redenen heeft u dat niet overwogen? — Zo ja, (en u heeft tevens geen gebruik gemaakt van u bevoegdheid), waarom bent u niet over gegaan tot het gebruik van uw bevoegdheid?

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

Volledige lijst vragen (3/3)

Onderzoeksvraag	Initiële verdiepende vragen KPMG
3 Hoe verloopt de registratie van uitzonderingen in het register bij de Autoriteit Consument & Markt? Worden alle uitzonderingen geregistreerd?	Gemeente: — Kunt u aangeven waar en op welke wijze de uitzonderingen op de regeling gebiedsaanwijzing aansluitplicht worden geregistreerd binnen de gemeente? — Kun u uw interne procedure voor het registreren van uitzonderingen in het gasregister beschrijven? — Kunt u bevestigen dat u alle uitzonderingen door u zijn geregistreerd bij het register Autoriteit Consument & Markt? — Hoe verloopt, in uw oordeel, de registratie? — Ervaart u specifieke knelpunten met betrekking tot de registratie? — Heeft u specifieke aanbevelingen met betrekking tot de registratie? ACM: — Wat is de procedure voor het registreren van uitzonderingen in het gasregister voor de gemeenten? — Hoe ziet u erop toe u dat alle uitzonderingen worden geregistreerd door de gemeenten? — Is het voor gekomen dat een uitzondering niet of pas veel later werd geregistreerd? — Hoe bent u hierachter gekomen? Wat zijn de gevolgen van het niet of te laat registeren van uitzonderingen? — Is het voorgekomen dat een geregistreerde uitzondering weer is terug getrokken door een gemeente? — Wat was hiervoor de reden? — Is het voorgekomen dat fouten zijn gemaakt in de registratie door de gemeente? — Hoe bent u hierachter gekomen? — Hoe verloopt, in uw oordeel, de registratie? — Ervaart u specifieke knelpunten met betrekking tot de registratie? — Heeft u specifieke aanbevelingen met betrekking tot de registratie?

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.

© 2020 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative (‘KPMG International’), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International.